

GLOBALT FOKUS

- Folkelige organisationers udviklingssamarbejde

Civilsamfundets anbefalinger til regeringens handlingsplan for implementering af 2030-dagsordenen og opnåelse af Verdensmålene

Regeringens udmelding om en kommende handlingsplan for implementering af 2030-dagsordenen og opnåelse af Verdensmålene er vigtig. Den er vigtig, fordi 2030-dagsordenen og herunder **Verdensmålene er en politisk ramme, der giver et helhedsbillede på tværs af politikområder** af, hvor langt vi er fra at leve i et bæredygtigt Danmark; hvilken effekt Danmarks internationale arbejde har; og hvilke handlinger, regeringen ønsker at sætte i værk for at sikre fremdrift.

Den udfordrende situation, som Covid-19 sætter Danmark og verden i, har skabt et endnu større behov for én samlende handlingsplan. Virussens udbredelse har betydet, at vi som verdenssamfund med ét har rykket os markant længere fra at nå Verdensmålene; flere befolkningsgrupper er havnet i fattigdom, færre børn og unge er i uddannelse, mange har mistet deres job, natur-, miljø- og klimaaftaler er ikke blevet fornyet, marginaliserede mennesker er blevet endnu mere udsatte og flere borgere har oplevet at få deres rettigheder krænket. Danmark og hele verden skal genstartes på ny. Verden før Covid-19 var ikke just bæredygtig, men **nu er muligheden for at lave en bæredygtig genstart og "build forward better and greener"**. Hvis den kommende handlingsplan bygger på reelle transformativ handlinger, kan den blive dét fundament, som sikrer, at Danmarks fremtid bliver bæredygtig.

Danmark er en progressiv og anerkendt international aktør i arbejdet for at realisere Verdensmålene. **Danmarks indflydelse i internationale forhandlinger og diplomati vil styrkes yderligere**, hvis regeringen kan fremvise arbejde på nationalt plan, der netop sammentænkes med og indeholder alt det, som den danske regering arbejder for i udlandet; involvering af civilsamfund, løsninger på natur- og klimaområdet, respekt for menneskerettigheder, fokus på at marginaliserede og udsatte grupper ikke bliver *left behind*, arbejde for at fastholde og udvikle demokratiet, og ikke mindst samtænkning af handling på tværs af forskellige politikområder.

Ude i det danske samfund fylder Verdensmålene mere og mere blandt NGO'er, virksomheder, kommuner, regioner, foreninger, institutioner og borgere. I vores øjne skyldes det, at Verdensmålene tilsammen tegner en vision for samfundet, som rigtig mange kan se sig i og gerne vil bidrage til. **Verdensmålene er nemlig en social kontrakt ikke blot mellem lande, men ikke mindst mellem borgere og beslutningstagere.**

Vi er derfor glade for, at **regeringen udtrykker et ønske om at give handlingsplanen en bred legitimitet og åbne processen for udarbejdelsen af handlingsplanen**, så interesserede borgere og aktører i det danske samfund kan give deres bidrag til, hvad handlingsplanen kan og bør indeholde.

Den mulighed vil Globalt Fokus¹ og 92-gruppen² hermed benytte til at præsentere indholdsmæssige punkter, som vi mener bør være en del af en ambitiøs handlingsplan. En handlingsplan der formår at sætte retning for den nødvendige omstilling, som det kræver at nå målene, og som giver håb for den fremtid gennemførelsen af Verdensmålene stiller os i udsigt:

¹ Globalt Fokus er en samlende platform for danske foreninger og folkelige organisationer, engageret i internationale udviklings-, miljø- og humanitære aktiviteter.

² 92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling, er et samarbejde mellem 23 danske miljø- og udviklingsorganisationer

- Regeringen bør i samarbejde med eksperter udarbejde en forudgående analyse af, inden for hvilke områder Danmark er længst fra at nå Verdensmålene. En sådan **'gap-analyse'** skal være udgangspunkt for regeringens fokus i handlingsplanen, som bør være at **prioritere de mål og delmål, som Danmark er længst fra at nå – både nationalt og i henhold til Danmarks globale ansvarlighed**. Vores Mål-rapportens indikatorer, udarbejdet af Danmarks Statistik på initiativ af 2030-Panelet, er et konkret værktøj, som regeringen bl.a. bør udvælge mål og delmål på baggrund af, i samspil med de globale indikatorer.
- I tråd med internationale anbefalinger³ bør regeringen indskrive et afsnit, hvori **del-strategier, del-handlingsplaner og ministeriers arbejde på tværs af forskellige politikområder indtænkes som nødvendige led i opnåelsen af Verdensmålene**. I samme afsnit bør indskrives en anerkendelse af, at handlinger inden for landets grænser har positive/negative bæredygtige konsekvenser uden for landets grænser (og omvendt).
- Regeringens handlingsplan bør reflektere Verdensmålenes holistiske natur ved at sammenkoble Danmarks indsats for Verdensmålene ude med indsatsen inden for Danmarks grænser. Tidligere har Danmarks internationale indsats for Verdensmålene været beskrevet i den udviklingspolitiske strategi. Nu hvor regeringen både har annonceret en nye udviklingspolitisk strategi, en udenrigspolitisk strategi og en handlingsplan for Verdensmålene – samtidig med, at Danmark internationalt tager lederskab på "Building Back Better and Greener" og en styrket civilsamfundsstemme i FN-processer - vil det være oplagt, at **sammentænke indsatser ude og hjemme i højere grad** – og sikre synergi og sammenhængende politikker.
- Regeringen bør integrere **menneskerettigheder og "Leave no one behind"** som grundlæggende principper i handlingsplanen. Verdensmålene er først opfyldt, når de er opfyldt for alle, og det er dem, der er længst fra at nå målene, som skal hjælpes først. Samtidig skal ingen – hverken i ind- eller udland - opleve at få deres rettigheder krænket på grund af danske politiske handlinger. I stedet skal politiske handlinger – som skrevet i aftalen bag 2030-dagsordenen⁴ - nå ud til de udsatte og marginaliserede dele af samfundet, der er længst fra at opleve en bæredygtig udvikling i deres liv. Tre konkrete initiativer bør derfor indskrives i handlingsplanen:
 - ❖ Alle lovforslag skal have obligatorisk "Leave no one behind"-vurdering inden vedtagelse.
 - ❖ Efterlevelsen af Danmarks internationale menneskerettighedsforpligtelser skal være et bærende princip for handlingsplanen.
 - ❖ FN's principper for menneskerettigheder og erhverv skal implementeres konsekvent både nationalt og internationalt for at sikre, at positive bidrag til opnåelsen af verdensmålene fra erhvervssektorens side ikke kompromitteres af krænkelser af menneskers eller befolkningsgruppers rettigheder i ind- eller udland. Danmark bør således, i lighed med andre europæiske lande, vedtage lovgivning om nødvendig omhu/due diligence for erhvervslivet i overensstemmelse med FN's retningslinjer. Det bør også gøres muligt for ofre for grove menneskerettighedskrænkelser i ind- og udland, der måtte involvere danske virksomheder, at føre civile retssager i Danmark.
- Det er positivt, at screening af lovforslag og konsekvensanalyse af udvalgte lovforslag i forhold til effekten på Verdensmålenes opnåelse, blev testet af i foråret 2020. **Regeringen bør stadfæste konsekvensanalysen i handlingsplanen som et permanent instrument** og indskrive, hvordan den forudgående screening skal tilrettelægges, samt opstille kriterier for konsekvensanalysen, herunder, hvordan principperne bag menneskerettigheder og "Leave no one behind" princippet integreres.

³ <https://www.oecd.org/gov/pcsd/recommendation-on-policy-coherence-for-sustainable-development-eng.pdf>

⁴ FN Resolution 70/1 "Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development", §4 og §74e

- Regeringen bør indskrive **én samlet mekanisme for evaluering, monitorering og opfølgning** på sit arbejde med at fremme Verdensmålene. Mekanismen skal indeholde:
 - ❖ Brug af det globale indikatorsæt, som Danmarks Statistik årligt rapporterer på frem for egne opsatte indikatorer. Dertil kan "Vores Mål"-projektet⁵ med nationale indikatorer integreres.
 - For at styrke sammenhængskraft i regeringens politikker bør regeringen indskrive procesindikatorer i handlingsplanen, der måler graden af regeringens sammentænkning af politikker. OECD har udgivet kvalificerede bud på indikatorer⁶.
 - ❖ Fremlæggelse af årlig statusrapport på opnåelsen af Verdensmålene og Danmarks internationale bidrag, udarbejdet af en uafhængig instans.
 - ❖ Gennemførelse af årlig diskussion blandt Folketingets partier i Folketingssalen på baggrund af den årlige statusrapport.
 - ❖ Udarbejdelse af et Voluntary National Review (VNR) hvert tredje år i forbindelse med FN-topmødet High Level Political Forum (HLPF)
 - Udarbejdelsen af regeringens VNR-rapport bør starte et år før med bred inddragelse af aktører på tværs af det danske samfund.
 - Regeringens VNR-rapport skal fremlægges nationalt i Folketinget, igennem en national høring og fremlægges til FN's europæiske regionale forum for bæredygtighed før regeringen præsenterer VNR-rapporten til HLPF.
 - Regeringen skal styrke det globale civilsamfunds stemme i VNR-processen og til HLPF, og gå forrest ved at forpligte sig til at sikre civilsamfundets stemme under HLPF i forbindelse med Danmarks præsentation, for eksempel via taletid og mulighed for opfølgende spørgsmål.
- Regeringen bør indskrive i handlingsplanen, at regeringen i forbindelse med hver anbefalingsrunde i internationale fora, for eksempel Voluntary National Review, Den Universelle Periodiske Bedømmelse under FN's Menneskerettighedsråd og Det Europæiske Semester, vil vurdere anbefalingerne op imod deres positive bidrag til opnåelsen af Verdensmålene og **integre anbefalingerne i handlingsplanen**.
- Regeringen bør indskrive **oprettelsen af en fast interministeriel gruppe** med Statsministeren eller Finansministeren som formand. Det vil sikre koordination og ejerskab for dagsordenen på højeste niveau.
- I forbindelse med offentliggørelse af handlingsplanen, bør regeringen **ned sætte et tværsektorielt forum**, bestående af repræsentanter fra erhvervsliv, civilsamfund, kommuner, tænketanke og universiteter, og andre interessenter (et multi-stakeholder forum). Dette forums opgave skal være dels at rådgive regeringen, især med hensyn til at styrke tværpolitisk sammentænkning og at monitorere arbejdet med at fremme verdensmålene; dels at understøtte folkeoplysning om verdensmålene i bredeste forstand og dermed at sikre handlingsplanens størst muligt forankring i befolkningen.
- Regeringen bør i handlingsplanen opridse en **plan for finansiering af Danmarks arbejde for opnåelsen af Verdensmålene – både i ind- og udland**. Planen kan inkludere offentlig støtte, offentlige investeringer, bæredygtig økonomisk afgiftspolitik, stigning i Danmarks udviklingsbistand og mobilisering af private ressourcer.
 - ❖ Regeringen bør indskrive i handlingsplanen, at 2030-dagsordenen integreres i Finansloven – i første omgang med henblik på at sætte midler af til initiativer inden for de mål og delmål, som Danmark er længst fra at nå. På sigt med henblik på at lade Verdensmålene være guidende for omfordeling af midler på Finansloven.

⁵ <https://www.voresmaal.dk/>

⁶ https://www.oecd.org/gov/pcsd/Draft%20proposal_PCSD%20process%20indicators.pdf